

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТАВРІЙСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ДМИТРА МОТОРНОГО**

Факультет економіки та бізнесу

Кафедра підприємництва, торгівлі та біржової діяльності

ПОГОДЖЕНО

Гарант ОПП

к.е.н., доцент _____ Г.І. Грицаєнко
«29» серпня 2019 р.

ЗАТВЕРДЖЕНО

Зав. кафедри підприємництва, торгівлі
та біржової діяльності

к.е.н. _____ Л.О. Болтянська
«29» серпня 2019 р.

ПРОГРАМА НАВЧАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ВО - СИЛАБУС

з дисципліни **«Ціноутворення»**

для спеціальності **076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»**

форма навчання

денна

Кількість кредитів

4 кредити

Курс

2-й

Семестр

4-й

Змістових модулів (підсумкових модульних контролів) – **2**

СРС

64 години

Форма контролю

екзамен

Загальна кількість годин

120 годин

2019-2020 н.р.

«ЦІНОУТВОРЕННЯ». Силабус для здобувачів ступеня вищої освіти «Бакалавр» факультету економіки та бізнесу, спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» - Мелітополь: ТДАТУ імені Дмитра Моторного, 2019. – 7 с.

Силабус складений на підставі «Положення про програму навчання здобувачів вищої освіти – силабус» Мелітополь: ТДАТУ, 2019. – 16с. та Програми навчальної дисципліни «Ціноутворення» підготовки здобувачів ступеня вищої освіти «Бакалавр» спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність». – Мелітополь 2019. – 16 с.

Розробник(и): Лисак О.І., к.е.н., доцент

Рецензент: Шквиря Н.О., к.е.н., доцент

Силабус затверджений на засіданні кафедри підприємництва, торгівлі та біржової діяльності

Протокол № 1 від «29 » серпня 2019 року

Завідувач кафедри підприємництва,

торгівлі та біржової діяльності

к.е.н., доцент _____ Л.О. Болтянська

Схвалено методичною комісією факультету економіки та бізнесу зі спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» ступеня вищої освіти «Бакалавр»

Протокол № 1 від «25 » вересня 2019 року

Голова, доц. _____ А.А. Костякова

1. Анотація курсу та Веб-сайт його розміщення

Курс включає вивчення сучасних методик, способів ціноутворення, розробки цінової політики та стратегії, формування вмінь розрахунку цін на продукцію та послуги в умовах ринку

Веб-сайт курсу <http://nip.tsatu.edu.ua/course/view.php?id=5806> (доступ через особистий логін і пароль для навчально-інформаційного порталу ТДАТУ)

2. Мета викладання дисципліни

Формування у студентів системи знань про ціни, їх види, склад та структуру, цінову політику та стратегію ціноутворення

3. Завдання вивчення дисципліни

Завданнями вивчення дисципліни є:

- ✓ вивчення законодавчої та нормативної бази стосовно процесу ціноутворення на підприємствах;
- ✓ вивчення системи цін, основних видів та функцій, складу ціни та формування її елементів;
- ✓ розуміння методології розробки цінової політики та стратегії підприємства;
- ✓ опанування методів ціноутворення;
- ✓ вміння застосовувати знання для розробки цінової політики підприємства;
- ✓ вміння розраховувати ціну продукції (робіт, послуг);
- ✓ розуміння цілей та методів державного регулювання цін, його впливу на економічні процеси.

4. Результати навчання – компетентності (з урахуванням soft skills)

Програмні результати, досягнення яких забезпечує навчальна дисципліна:

знання	показати знання та розуміння інструментарію, необхідного для вироблення ефективних цінових рішень: основи теорії та методології ціноутворення; розвиток системи цін; механізм формування і функціонування ринкових цін; принципи формування цін в галузях економіки
уміння	уміння визначати фактори, які впливають на рівень цін; формувати ціну залежно від типу ринку; проводити цінове сегментування споживчого ринку; визначати цінову еластичність попиту; розробляти цінову політику та обґрунтовувати вибір типу цінової стратегії; розраховувати ціну товару залежно від обраного методу ціноутворення; визначати нижню межу ціни; виокремлювати податки в складі ціни; розраховувати ціни зі знижками
комунікація	донесення до фахівців і нефахівців інформації про значення цінової політики для досягнення цілей діяльності підприємства
soft skills	здатність аналітично мислити, уміння оптимістично оцінити ситуацію та прийняти рішення, чесність та відповідальність за правильність та об'єктивність проведення цінової політики підприємства та розрахунок ціни товару (роботи, послуги); навички використання методичних та практичних прийомів розрахунку початкових цін відповідно до передумов їх практичного застосування; впровадження різних видів цінових пристосувань (цінові знижки, цінова дискримінація) та обґрунтування доцільності їх впровадження в практику

5. Пререквізити

Дисципліни, що передують Економіка

вивченню даної дисципліни	Статистика Маркетинг
Дисципліни, які спираються на вивчення даної дисципліни	6. Постреквізити Торговельне підприємництво Економіка торгівлі

7. Інформація про викладача

Викладач (-і)	Лисак Оксана Іванівна, доц., к.е.н., доцент кафедри підприємництва, торгівлі та біржової діяльності http://feb.tsatu.edu.ua/teacher/lisak-oksana-ivanivna/
E-mail викладача	oksana.lysak@tsatu.edu.ua

8. Структура курсу

Номер тижня	Вид занять	Тема заняття або завдання на самостійну роботу	Кількість				балів
			годин				
			лк	лаб	пр	СРС	
Змістовий модуль 1. «Теоретичні засади ціноутворення та його регулювання»							
1	Лекція 1	Сучасні теоретичні та методологічні основи ціноутворення	2	-	-	-	-
	Практична робота 1	Сучасні теоретичні та методологічні основи ціноутворення	-	-	2	-	5
	Самостійна робота 1	Робота на навчально-інформаційному порталі	-	-	-	4	2
2	Лекція 2	Склад ціни та формування її елементів	2	-	-	-	-
	Практична робота 2	Склад ціни та формування її елементів	-	-	2	-	5
	Самостійна робота 2	Робота на навчально-інформаційному порталі	-	-	-	4	2
3	Лекція 3	Чинники ціноутворення	2	-	-	-	-
	Практична робота 3	Чинники ціноутворення	-	-	2	-	5
	Самостійна робота 3	Робота на навчально-інформаційному порталі	-	-	-	4	2
4	Лекція 4	Цінова політика і стратегія підприємства	2	-	-	-	-
	Практична робота 4	Цінова політика і стратегія підприємства	-	-	2	-	5
	Самостійна робота 4	Робота на навчально-інформаційному порталі	-	-	-	4	2
5-6	Лекція 5-6	Методи ціноутворення	4	-	-	-	-
	Практична робота 5-6	Методи ціноутворення	-	-	4	-	5
	Самостійна робота 5-6	Робота на навчально-інформаційному порталі	-	-	-	8	2
7-8	Самостійна робота	Підготовка до написання ПМК I				4	
	ПМК I	Підсумковий контроль за модуль I					10
Всього за змістовий модуль 1 – 52 год.			12	0	12	28	35
Змістовний модуль 2. «Види цін, удосконалення ціноутворення»							

9	Лекція 7	Державне регулювання цін	2	-	-	-	-
	Практична робота 7	Державне регулювання цін	-	-	2	-	4
	Самостійна робота 7	Робота на навчально-інформаційному порталі	-	-	-	4	1
10-11	Лекція 8-9	Система цін. Види цін і тарифів	4	-	-	-	-
	Практична робота 8-9	Система цін. Види цін і тарифів	-	-	4	-	4
	Самостійна робота 8-9	Робота на навчально-інформаційному порталі	-	-	-	8	2
12	Лекція 10	Математичні методи оптимізації цін	2	-	-	-	-
	Практична робота 10	Математичні методи оптимізації цін	-	-	2	-	4
	Самостійна робота 10	Робота на навчально-інформаційному порталі	-	-	-	4	2
13	Лекція 11	Ціноутворення у сфері виробництва сільськогосподарської продукції	2	-	-	-	-
	Практична робота 11	Ціноутворення у сфері виробництва сільськогосподарської продукції	-	-	2	-	4
	Самостійна робота 11	Робота на навчально-інформаційному порталі	-	-	-	4	2
14	Лекція 12	Ціни біржової угоди	2	-	-	-	-
	Практична робота 12	Ціни біржової угоди	-	-	2	-	3
	Самостійна робота 12	Робота на навчально-інформаційному порталі	-	-	-	4	1
15	Лекція 13	Ціноутворення зовнішнього ринку	2	-	-	-	-
	Практична робота 13	Ціноутворення зовнішнього ринку	-	-	2	-	3
	Самостійна робота 13	Робота на навчально-інформаційному порталі	-	-	-	4	1
16	Лекція 14	Ціноутворення у торгівельній діяльності	2	-	-	-	-
	Практична робота 14	Ціноутворення у торгівельній діяльності	-	-	2	-	3
	Самостійна робота 14	Робота на навчально-інформаційному порталі	-	-	-	4	1
17-18	Самостійна робота	Підготовка до написання ПМК II				4	
	ПМК II	Підсумковий контроль за модуль II					10
Всього за змістовний модуль 2 – 68 год.			16	0	16	36	35
Екзамен							30
Всього з навчальної дисципліни – 120 год.			28	0	28	64	100

9. Методи та форми навчання

Форми навчання:

- ✓ за рівнем взаємодії здобувача вищої освіти з викладачем: індивідуальне, групове, колективне;
- ✓ за місцем проведення занять: аудиторне, поза аудиторне

Методи навчання:

- за організацією пізнавальної діяльності: словесні (лекції, дискусії), наочні

- (презентації), практичні (вправи, задачі, творчі завдання);
- за видами занять: лекції (лекція-візуалізація, лекція – бесіда); практичні заняття (індивідуальні та групові вправи, тематична дискусія, робота в малих групах);
  - ✓ за мотивацією навчально-пізнавальної діяльності (ситуація звернення до життєвого досвіду студентів, заохочення);
  - ✓ за контролем ефективності навчально-пізнавальної діяльності (самоконтроль через виконання тестів на навчально-інформаційному порталі, індивідуальне опитування, фронтальне опитування, ПМК, іспит);
  - за формою стимулювання пошукової та дослідницької діяльності (тематичні дискусії, завдання щодо використання мережі Інтернет, публічні промови і презентації, групові та/або індивідуальні проекти, моделі різних форматів професійних ситуацій).

10. Політика курсу

- ✓ Відвідування занять є важливою складовою навчання. За пропуски занять без поважної причини здобувач вищої освіти буде не атестований з даної дисципліни. Усі пропущені заняття мають бути відпрацьовані.
- ✓ Дозволяється вільне відвідування лекцій здобувачам за індивідуальним графіком навчання.
- ✓ Якщо здобувач вищої освіти відсутній з поважної причини, він/вона представляє виконані завдання під час самостійної підготовки та консультації викладача.
- ✓ Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін.
- ✓ Під час виконання письмових та тестових завдань не допустимо порушення академічної доброчесності.
- ✓ Презентації та виступи мають бути авторськими (оригінальними).
- ✓ Здобувач вищої освіти повинен дотримуватися навчальної етики, поважно ставитися до учасників навчального процесу, дотримуватися дисципліни, дбайливо ставитись до обладнання та книжкового фонду ТДАТУ, виконувати графік навчального процесу.

11. Система оцінювання курсу

Щотижнево – бали за роботу на практичних заняттях; в межах кожної теми – бали за самостійну роботу; по завершенню змістового модуля – бали за ПМК; по завершенню семестру – екзамен. Результати поточного та підсумково-модульного контролю формують узагальнену оцінку в балах за накопичувальним принципом

Оцінювання знань здобувачів вищої освіти здійснюється відповідно до «Положення про оцінювання знань студентів ТДАТУ» за 100-бальною шкалою.

Критерії оцінювання

Практичні заняття	Частка вірно виконаних завдань
Самостійна робота (СРС)	Студент опрацьовує питання, що призначені для самостійного вивчення і для контролю проходить тестування на НПП ТДАТУ, за двома вибраними питаннями готується публічний виступ з презентацією
Підсумково-модульний контроль (ПМК I, II)	Відбувається у вигляді тестових завдань та письмових робіт в кінці вивчення змістових модулів
	Під час модульного контролю оцінюються такі компоненти:
	✓ Повнота розкриття питання (вірні відповіді)
	✓ Якість інформації
	✓ Самостійність

Екзамен

Під час екзамену оцінюються такі компоненти:

- ✓ Повнота розкриття питання (вірні відповіді)
- ✓ Якість інформації
- ✓ Самостійність

Підсумкова форма контролю, результати якого оцінюються за 100-бальною шкалою за накопичувальним принципом

12. Інформаційні ресурси та пакет дисципліни

Рекомендована література

1. Верхоглядова Н.І., Ільїна С.Б., Іваннікова Н.А. та ін. Основи ціноутворення: Навчальний посібник. – К.: Кондор, 2007 р. – 252 с.
2. Колесников О.В. Ціноутворення: Навчальний посібник. – К.: Центр навчальної літератури, 2006.- 144 с.
3. Корінев В.Л. Маркетингова цінова політика: Навчальний посібник/ В.Л.Корінев, М.Х. Корецький, О.І. Дацій. – К.: Центр навчальної літератури, – 2007. – 200 с.
4. Литвиненко А.М. Маркетингова цінова політика: навч. посіб. / Я.В. Литвиненко. — К. : Знання, 2010. — 294 с. — (Вища освіта ХХІ століття).
5. Мазур О. Є. Ринкове ціноутворення. Навчальний посібник - К.: «Центр учбової літератури», 2012. - 480 с.
6. Про внесення змін до деяких законів України щодо вдосконалення механізмів державного регулювання ринку сільськогосподарської продукції : закон України від 4 червня 2009 року №1447-VI // Офіційний вісник України : збірник нормативно-правових актів. - 2009. - № 53. - С. 7-15.
7. Про оптові ринки сільськогосподарської продукції : закон України від 25 червня 2009 року № 1561-VI // Офіційний вісник України : збірник нормативно-правових актів. - 2009. - № 58. - С. 9-16.
8. Про ціни та ціноутворення : закон України від 12 червня 2012 № 5007-VI // Офіційний вісник України : збірник нормативно-правових актів. - 2012. - № 58. - С. 11-17.
9. Тормоса Ю.Г. Ціни та цінова політика: Навч.-метод. Посібник для самост. Вивч. Дисц. – Вид. 2-ге, без змін – К.: КНЕУ, 2006, - 92 с.
10. Шкварчук Л.О. Ціноутворення: підручник / Л.О. Шкварчук. – К.: Кондор. – 2008. – 460 с.

Інформаційні ресурси

1. Навчально-інформаційний портал ТДАТУ <http://nip.tsatu.edu.ua/course/view.php?id=1153>
2. Наукова бібліотека ТДАТУ <http://www.tsatu.edu.ua/biblioteka/>
3. Методичний кабінет підприємництва, торгівлі та біржової діяльності.
4. Сайт кафедри підприємництва, торгівлі та біржової діяльності <http://www.tsatu.edu.ua/et/>
5. Internet.

<http://rsp.ukrstat.gov.ua/> - Державна служба статистики

<http://www.minfin.gov.ua> - Офіційний сайт Міністерства фінансів України